

Tampereen kaupunki

Hiedanrannan asemakaavan nro 8895 kasvillisuus selvitys

30.8.2024

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Selvitysalue	3
3	Menetelmät ja aineisto	4
3.1	Lähtötiedot	4
3.2	Lajiston arvottaminen	4
3.3	Maastoinventoinnit	5
3.3.1	Kasvillisuusselvitys	5
3.4	Epävarmuustekijät	5
4	Tulokset	5
4.1	Kasvillisuusselvitys	5
4.1.1	Kasvillisuuden yleiskuvaus	5
4.1.2	Arvokkaat kasvillisuuskohteet ja huomionarvoiset kasvilajit	8
4.1.3	Haitalliset vieraskasvilajit	9
5	Johtopäätökset ja suositukset	10
6	Lähteet	10

Paikkatietoaineistot:

Pohjakartat © Maanmittauslaitos 2024

Raportin valokuvat © FCG Finnish Consulting Group Oy, kannen kuva: Possijärvenpolku ja vasemmalla muovitehtaan vieressä kasvavaa puustoa. !6.8.2024.

FCG Finnish Consulting Group Oy Osmontie 34, PL 950, 00601 Helsinki p. 010 4090, www.fcg.fi, FCG Finnish Consulting Group Oy

30.8.2024

30.8.2024

Hiedanrannan asemakaavan nro 8895 kasvillisuus selvitys

1 Johdanto

Tässä työssä on laadittu Hiedanrannan asemakaavan nro 8895 kasvillisuus selvitys Tampereen kaupungin kaavasuunnittelua varten. Selvityksen johtopäätöksenä on esitetty tiivistysti alueen kasvillisuuden kannalta merkittävät kohteet sekä niitä koskevat toimitusosuudet alueiden käytöstä ja hoidosta. Selvityksen lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida kasvillisuuden kannalta merkittävät alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Nämä tavoitteet on mainittu maankäyttö- ja rakennuslaissa. Selvityksestä ja raportoinnista on vastannut FM biologi Arto Kalpa FCG Finnish Consulting Group Oy:stä.

2 Selvitysalue

Suunnittelualue sijaitsee Lielahden ja tulevan Hiedanrannan kaupunginosan rajalla noin neljän kilometrin päässä Tampereen keskustasta.

Kuva 1. Selvitysalueen alustava asemakaavaluonnos. Selvityksessä kartoitettiin YU- ja Y-tontit sekä Tanhuanpää -niminen EV-alue.

30.8.2024

3 Menetelmät ja aineisto

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit sekä raportointi.

Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas teki-
jälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV
lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019.
Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ym-
päristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luon-
totyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus
ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lähtötietoina on käytetty myös mm. seuraavia lähteitä:

- Tampereen kaupungin WFS- rajapinnat, joista tärkeimmät selvityksen kannalta:
  - Arvokkaat kasvialueet (Tampereen arvokkaat luontokohteet 2003)
  - Arvokkaat lajihavaintoalueet (useita selvityksiä, mm. Kosonen, L. 1997)
  - Arvokkaat lajihavainnot, pisteet (useita selvityksiä)
  - Avainbiotoopit (useita selvityksiä, mm. Ritari, E. 2020)
  - Lahokaviosammalhavainnot (useita selvityksiä, mm. FCG 2021)
  - Vieraslajihavainnot (mm. kansalaishavainnot)
- Avoin tieto -palvelu (Suomen ympäristökeskus 2024)
- Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelu 2024
- Lajitietokannan havainnot (Laji.fi). Viranomaisportaalin aineistopyyntö:
19.8.2024/HBF.92748, joka sisältää myös EU:ssa haitallisiksi säädettyt vieraslajit (EU:n
vieraslajiluettelo) ja kansallisesti haitallisiksi säädettyt vieraslajit (Kansallinen vieraslajilu-
ettelo)

3.2 Lajiston arvottaminen

Työssä käytetty lajien uhanalaisuusluokitus perustuu uusimpaan uhanalaisuusarviointiin, joka on päivitetty vuonna 2019 (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

30.8.2024

Maastoinventointien yhteydessä havainnoitiin myös Euroopan Unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) (erityisesti luontodirektiivin liitteen IV(a)) lajeja. Liitteessä IV(a) on eläin- ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella.

3.3 Maastoinventoinnit

3.3.1 Kasvillisuus selvitys

Selvitysalueen kasvillisuutta inventoitiin 16.8.2024. Maastotöistä vastasi biologi FM Arto Kalpa.

Työn tavoitteena oli selvittää alueella esiintyvät rauhoitetut, silmälläpidettävät, uhanalaiset tai alueellisesti uhanalaiset kasvilajit sekä muu huomionarvoinen lajisto. Työssä on arvioitu myös alueellisesti uhanalaiset lajit, sekä valtakunnalliset ja Pirkanmaan vastuulajit ”Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyyppit” -julkaisun mukaisesti (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20/2021).

3.4 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen keston. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi myös jossain määrin vaihdella vuosittain. Alue on kokonaisuudessaan rakennettua teollisuus- ja puistoaluetta sekä joutomaata, joten lajistossa esiintyvän vuotuisen vaihtelun voidaan olettaa olevan hyvin vähäistä.

Maastoinventoinneista on vastannut inventointimenetelmät ja kartoitetun lajiston hyvin hallitseva biologi. Kasvilajiston inventoinnin osalta maastotyöt suoritettiin loppukesästä, jolloin kasvukausi edelleen jatkui ja kasvilajisto oli vielä hyvin tunnistettavissa.

4 Tulokset

4.1 Kasvillisuus selvitys

4.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus

Selvitysalue sijaitsee eteläborealisella vyöhykkeellä, tarkemmin Lounaismaan ja Pohjanmaan rannikon alueella (2a). Selvitysalue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa kulttuuriympäristöä. Alue koostuu Lielahden puolella Minimanin ja muovitehtaan välissä sijaitsevasta joutomaa-alueesta sekä muovitehtaan rakennuksesta ja sen asfaltoidusta piha-alueesta sekä sitä ympäröivistä puustoisista kaistaleista (YU-tontti). EV-alue on länsiosaltaan eli

30.8.2024

joutomaakentän vieressä melko puustoinen ja itäosaltaan eli muovitehtaan kohdalla se on asfaltoitu. Hiedanrannan puolella sijaitseva Y-tontti oli selvityksen aikana rakenteilla olevaa työmaa-aluetta sorakasoineen ja käytännössä melko kasvitonta. Tulevalla raitiotielinjalla (Tehdaskadulla) oli tehty kuitenkin viherrakentamista.

Selvitysalueen puustoisilla vyöhykkeillä (kuva 3) esiintyviä puulajeja ovat ainakin hieskoivu, raita, kuusi, mänty, haapa, tuomi ja pihlaja. Pensaista tavataan terttuseljaa ja vadelmaa. Puuston alla oleva maa on aikoinaan muokattua ja rakennettua. Aluskasvillisuus on monin paikoin puiden alla hyvin niukkaa.

Avoimella joutomaa-alueella (kuva 2) esiintyviä kasvilajeja ovat mm. maitohorsma, pujo, pelto-ohdake, hietakastikka, leskenlehti, pelto-saunio, kultapiisku, keltanot, voikukka, komealupiini ja kanadankoiransilmä.

Kuva 2. Possijärvenpolun luoteispuolen joutomaa-aluetta YU-tontilla. Puustoinen EV-alue oikealla. Taustalla Minimanin rakennus. 16.8.2024.

30.8.2024

Kuva 3. Puustoista kaistaletta muovitehtaan vieressä. Kaikki maa on muokattua. 16.8.2024.

Kuva 4. Y-tontti oli selvityksen aikaan rakenteilla ja kasvillisuutta oli lähinnä vain kuvan vasemmassa alakulmassa näkyvällä viherrakennetulla raitiotielinjalla. 16.8.2024

30.8.2024

Kapealla EV-alueella kasvaa myös melko runsaasti puustoa. Maa viettää kohteen koillispuolella olevalta tontilta avoimelle joutomaa-alueelle. Tässä aivan selvitysalueen rajalla tai muutaman metrin sen ulkopuolella sijaitsevassa viettävässä ja paikoin puustoltaan aukkoisessa törmässä kasvaa joitakin maininnan arvoisia kasvilajeja. Näistä merkittävin on silmälläpidettävä (NT) kelta-apila (kuva 5). Muita lajeja ovat mm. kyläkellukka, ahomansikka ja särmäkuisma.

4.1.2 Arvokkaat kasvillisuuskohteet ja huomionarvoiset kasvilajit

Tarkastelualueelta ei löytynyt maastoseelvitysten perusteella uhanalaisia tai luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaisia putkilokasvilajeja. Myöskään lähtötietojen perusteella selvitysalueelta ei ollut aiempia havaintoja uhanalaisista kasvilajeista (Lajitietokeskus 19.8. 2024).

Silmälläpidettävistä (NT) lajeista kohteella tavattiin kelta-apilaa (kuva 5). Sitä havaittiin noin 10 versoa noin puolen aarin alalta. Lajista oli olemassa jo lähtötietojen perusteella aiempia havaintoja tältä seudulta. Sekä nyt havaittu esiintymä että aiemmat selvitysalueen lähimmät havainnot sijoittuvat kaikki aivan EV-alueen ja selvityskohteen rajalle tai pari metriä sen ulkopuolelle. Selvityskohteen ulkopuolella on myös useita aiempia havaintoja lajista (kuva 6)

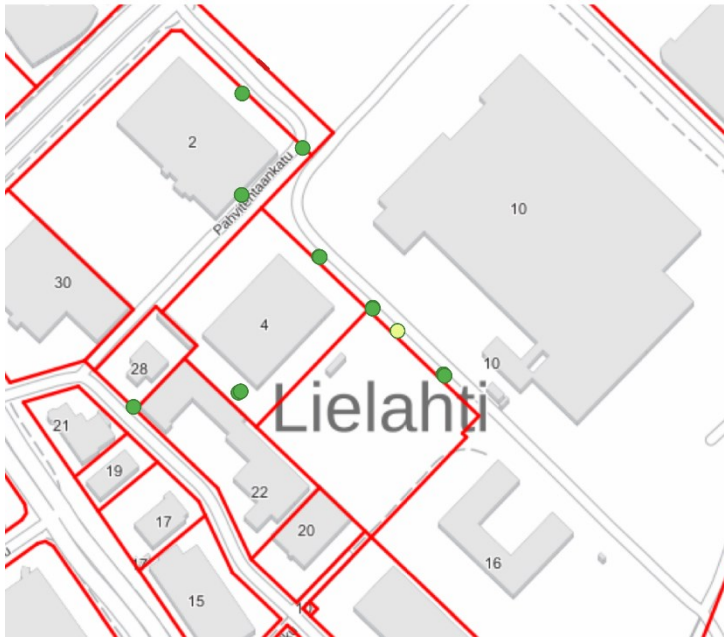
Kyläkellukka on puolestaan alueellisesti uhanalainen eteläborealisella vyöhykkeellä (2a). Sitä havaittiin nyt kelta-apilan läheltä, mutta se on kirjattu ylös aiemmin myös muovitehtaan eteläreunasta. Mäkivirvilä on myös alueellisesti uhanalainen, mutta sen aiempi havaintopaikka näyttää jäävän hieman selvitysalueen länsikulman ulkopuolelle.

Kuva 5. Silmälläpidettävää (NT) kelta-apilaa EV-alueella. 16.8.2024.

30.8.2024

Kuva 6. Tässä selvityksessä havaittu kelta-apilan esiintymä on merkitty keltaisella ja aiemmat havainnot vihreällä ympyrällä.

4.1.3 Haitalliset vieraskasvilajit

Vieraslajeista selvityskohteella tavattiin komealupiinia. Sitä esiintyi YU-tontin avoimilla joutomaa-alueilla ja puustoisillakin vyöhykkeillä melko runsaasti. Se on kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji (Kansallinen vieraslajiluettelo) (VN 704/2019, VN 912/2023) ja kuuluu kansallisen vieraslajistrategian (VN 2012) piiriin. Myös terttuselja ja kanadankoiransilmä ovat selvityskohteella tavattavia vieraslajeja. Ne mainitaan kansallisen vieraslajistrategian (VN 2012) yhteydessä.

30.8.2024

5 Johtopäätökset ja suositukset

Alueen kasvillisuus edustaa kulttuuriympäristöjen kasvillisuutta, jota tavataan tyypillisesti joutomailla, teiden pientareilla ja istutetuilla nurmialueilla. Alueelle tyypillistä lajistoa ovat mm. maitohorsma, pujo, pelto-ohdake, hietakastikka, leskenlehti, peltosaunio, kultapiisku, keltanot, voikukka ja komealupiini.

Alueella ei havaittu uhanalaisia kasvilajeja tai luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaisia putki-
lokasvilajeja. Kohteen rajan tuntuman huomionarvoisin kasvilaji on silmälläpidettävä (NT) kelta-apila. Sen lähellä, EV-alueella kasvoi alueellisesti uhanalaista kyläkellukkaa. Suosituk-
sena voisi esittää, että tämä EV-alueen reunaosa, jonka vieressä tavattiin nyt ja on aiemmin-
kin tavattu kelta-apilaa, jätettäisiin rakentamisen ulkopuolelle.

6 Lähteet

FCG 2021: Tampereen lahokaviosammalseelvitys. Loppuraportti. 68 s. + liitteet.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Lajitietokeskus 2024: Aineistopyyntö (19.8.2024/HBF.92748)

Luonnonsuojelulaki (6/2023) ja -asetus (160/1997).

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. ja Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnitelussa. – Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.

Suomen ympäristökeskus 2023: Lapiro –latauspalvelu. WWW-palvelu: <https://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html> (luettu 09/2022)

Tampereen kaupunki 2020: Kantakaupungin yleiskaava 2040. Kaavakartat ja kaavaselostus. 172 s.

30.8.2024
